
KENYA NATIONAL EXAMINATION COUNCIL
REVISION MOCK EXAMS 2016
TOP NATIONAL SCHOOLS

MOI GIRLS SCHOOL - NAIROBI
KISWAHILI
KARATASI YA 2

SCHOOLS NET KENYA
Osiligi House, Opposite KCB, Ground Floor
Off Magadi Road, Ongata Rongai | Tel: 0711 88 22 27
E-mail: infosnkenya@gmail.com | Website: www.schoolsnetkenya.com

MOI GIRLS SCHOOL - NAIROBI KCSE TRIAL AND PRACTICE EXAM 2016

102/2

KISWAHILI

Karatasi ya 2

(LUGHA)

UFAHAMU

(alama 15)

1. **Soma makala yafuatayo kisha ujibu maswali.**

Nimekaa kutafakari kwa kipindi kirefu, juu ya mabilioni ya pesa ambayo yametengwa na serikali ili kudhamini miradi ya maendeleo ya wanawake. Kina mama au wanawake wengi wanakiri na kusema kwamba fedha hizo zimewezesha kuwaondoa katika lindi la unyanyasaji kutoka kwa waume zao. Kwani kila mmoja anamheshimu mwenzake kwa sababu ya kipato alichonacho. Wengi wameweza kuanza biashara ndogondogo ambazo huwaletea angaa kipato kidogo.

Ukweli ni kwamba fedha hizi zimesaidia kuwatoa wanawake wengi katika unyanyasaji, kwani wengi wanaweza kuanzisha kazi za ujasiriamali na hata kuendesha shughuli mbalimbali za maendeleo.

Kutokana na mafanikio haya, wabunge waliopitisha hoja bungeni za kuanzisha mpango huu wa kuwakwamua wanawake kimaendeleo wanafaa kupongezwa. Mafanikio haya yamewafanya akina mama kujikimu kimaisha na hivyo kutowatengemea wanaume katika kila jambo.

Ukitaka kujua ukweli kuhusu hili, nenda kwenye masoko utaona akina mama jinsi wanavyohangaika na biashara zao. Kwa hivyo, ujasiriamali huendelezwa na akina mama zaidi na hivyo wanapaswa kuwezesha kwa hali na mali.

Akina mama pia wanafaa kupongezwa kwani wameamua kujitosa kukopa fedha kutoka kwenye taasisi mbalimbali na fedha. Fedha hizo kwa kiwango kikubwa zimewainua kutoka katika ufukara uliokithiri hadi katika maisha ya heshima. Wale ambao hawajaribu kuchukua mkopo ni muhimu wafanye hivyo ili wajikimu kimaisha.

Maisha ya sasa ni magumu, hivyo yanahitaji kusaidiana kwa kila hali na mali. Wanaume kwa wanawake ni vyema wachange bia ili wazumbue riziki. Ushirikiano utarahisisha maisha yao. Hata hivyo, sio tu akina mama hao wameondokewa na unyanyasaji waliokuwa wakiupata ndani ya nyumba zao, toka kwa akina baba, bali hata masualama ya mrundikano wa kesi za kugombea ardhi kwa akina mama, zimepungua. Sababu ni kwamba akina mama wengi wameweza kujitafutia ardhi wenyewe kwa fedha walizonazo.

Ukweli ni kwamba hali imebadilika kinyume na hapo awali, ambapo majumba ya kifahari na mashangini yalikuwa hifadhi ya wanaume, siku hizi wanawake wanamiliki hayo yote.

Maswali.

1. Taja dhamira **mbili** za makala haya.

(alama 2)

2. Eleza ni kwa nini msimulizi anawapongeza wabunge. (alama 2)
3. Wanaume walikuwa wakirudisha nyuma maendeleo nchini kiviipi? (alama 2)
4. Sera za serikali zimesaidia wanawake kiviipi? (alama 3)
5. Eleza kwa nini baadhi ya wanawake wanaishi katika lindi la umaskini kulingana na makala haya. (alama 3)
6. Eleza maana ya msamiati na mafungu yafuatayo kama yalivyotumika katika makala haya (alama 3)

i) kutafakari.

ii) kuwaondoa katika lindi la unyanyasaji.

iii) Riziki.

UFUPISHO (alama 10)

2. **Soma taarifa ifuatayo kisha ujibu maswali kulingana na maagizo.**

Imesemwa na kurudiwa tena kwamba, iwapo tuna maono ya kujiondoa katika umaskini wa kupindukia, ni lazima tukipe kilimo umuhimu. Zaidi ya wakenya milioni kumi wamo katika hatari ya kufa njaa katika maeneo mbali mbali kwa sasa kufuaia uhaba wa chakula nchini.

Kiini kikubwa cha njaa hiyo ni mapuuzwa ya muda mrefu katika sekta ya kilimo. Imesahaulika kuwa karibu asilimia sabini na tano ya wakenya wanategemea kilimo kwa chakula na mapato ya kifedha kila siku. Kilimo hutoa karibu robo tatu ya nafasi za kazi kwa mwananchi na pia kuletea serikali karibu robo ya mapato yake kutokana na mauzo ya mazao katika mataifa ya nje.

Wataalamu wa maswala ya zaraa wanaeleza kuwa pato la nchi linalotokana na kilimo huangamiza njaa mara nne zaidi ya mapato yanayotokana na shughuli nyinginezo za kiuchumi. Hiyo ni kwa sababu shughuli za kilimo hulenga kuzalisha vyakula moja kwa moja.

Imebainika kuwa, katika mataifa mengi yanayostawi, asilimia sabini na tano ya wananchi huishi katika maeneo ya mashambani na idai hii hutegemea kilimo kujimudu kimaisha ilhali hapa Kenya ni asilimia nne pekee ya bajeti inayowekezwa katika kilimo. Kwa wakati huo, ushuru unaotozwa bidhaa za kilimo katika maeneo haya umebainika kuwa mkubwa. Hii imepelekea uwekezaji katika kilimo kupungua na hivyo kuchangia kukithiri kwa baa la njaa.

Wakati umewadia kwa serikali za Afrika na wapangaji wa masuala ya uchumi kuweka juhudi maradufu katika kushabikia kilimo ili kumaliza njaa na umaskini. Kuna haja ya kuwajulisha, kuwahimiza na kuwaelimisha wakulima wa mashamba madogo madogo kuhusu mihimili ya zaraa kama vile uzalishaji

wa matunda na mboga ufugaji wa ndege, samaki na ng'ombe mbali na kuweka mikakati ya kuanzisha nafasi za kazi katika sekta ya kilimo.

Serikali itafikia lengo hili iwapo itaanza kufadhili kilimo, kupunguza gharama za pembejeo za kilimo, kuweka sera zinazodhibiti uuzaji na ununuzi wa vyakula hasa baina ya mataifa na kuongeza sehemu ya bajeti inayotengewa kilimo. Bila hilo hatutakuwa na lingine bali kukimbilia mataifa yaliyostawi kuomba misaada ili kuwanusuru raia wetu kutokana na ghadhabu ya njaa.

Maswali.

a) Fupisha aya mbili za mwanzo kwa maneno 50-55. (alama 8)
Matayarisho.

Jibu

b) Bila kubadili maana, fupisha aya mbili za mwisho. (maneno 55 - 60.) (alama 6)
Matayarisho.
Jibu

3. **Matumizi ya lugha.** (alama 40)

a) Toa sifa bainifu za sauti /h/ (alama 3)

b) Andika sentensi ifuatayo ilete dhana tatu tofauti. (alama 3)
Mwaura amekuja.

c) Nyambua kitenzi Lewa katika kauli ya kutenduka kisha utungie sentensi. (alama 2)

d) Yakinisha sentensi ifuatayo katika hali ya udogo. (alama 2)
Sitakununulia nguo wala kukutembeza mjini usipomaliza mkate huo.

e) Andika katika umoja. (alama 2)
Nyaraka zetu ziliwasilishwa rasmi kwenu na madiwani wa vyama tawala.

f) Andika sentensi ifuatayo kwa kufuata maagizo. (alama 2)
Nimewaleta askari kituoni ili wawalinde wananchi wote wanaosumbuliwa na majambazi.
(Anza: Wananchi ...)

g) landike sentensi ifuatayo katika usemi wa taarifa. (alama 3)
"Leo nitachimba mtaro uelekeze maji shambani mwangu." mkulima alisema.

h) Tumia neno 'hadi' kama kihusishi cha; (alama 2)

i) Wakati

ii) Mahali.

- g) Bainisha matumizi ya viambishi vilivyopigiwa mstari. (alama 2)
Mwalimu anakujita ofisini umweleze ulikoweka kijitabu chake.
- i) Bainisha kiima, shamirisho na chagizo katika sentensi hii. (alama 3)
Mwanafunzi aliandika insha vizuri.
- j) Kanusha bila kutumia 'amba' (alama 2)
- Nitavaa viatu ambavyo ni safi.
- k) Kwa kutolea mifano mitatu, eleza miundo mitatu ya nomino katika ngeli ya A-WA. (alama 3)
- l) Changanua sentensi ifuatayo kwa kutumia mishale. (alama 4)
Watoto wanacheza vizuri ilhali wazazi wakorofi wanawabeza vikali sana.
- m) Ainisha mofimu katika sentensi hii. (alama 3)
Aliyemletea.
- n) Eleza maana mbili za sentensi ifuatayo. (alama 2)
- o) Wapatie nafasi wabunge wale.
Unda kivumishi kutokana na kitenzi dhulumu na utungie sentensi. (alama 2)

4. **ISIMU JAMII.** (alama 10)

- a) Lugha ya Kiswahili inakabiliwa na matatizo mengi sana. Taja matano na kuyaeleza. (alama 5)
- b) Fafanua mikakati mitano inayoweza kuchapuzi kukua na kuenea kwa Kiswahili nchini Kenya. (alama 5)